

การประยุกต์ใช้ทุนจิตวิทยาเชิงบวกในการพัฒนาศักยภาพนักเรียนพยาบาลเพื่อการสอบ
ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง

APPLYING POSITIVE PSYCHOLOGICAL CAPITAL FOR IMPROVING
NURSING STUDENTS' CAPACITY TO PASS NURSING LICENSE EXAMINATION

สายสมร เฉลยกิตติ¹ รังสิณี พูลเพิ่ม² ดารินทร์ ศรีชุม² วลัยนารี พรหมลา³
Saisamorn Chaleoykitti Rungsinee Poonperm Darin Srichum Walainaree Pommala

^{1,2}วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก แขวงพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
The Royal Thai Army Nursing College, PhayaThai, Ratchathewi, Bangkok, 10400, Thailand

³คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ปทุมธานี 12000
Faculty of Nursing, Pathumthani University, Pathumthani, 12000, Thailand

¹Corresponding author Email: saisamorn2006@hotmail.com

Received: August 5, 2021

Revised: November 25, 2021

Accepted: December 2, 2021

บทคัดย่อ

บัณฑิตพยาบาลต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ สภาการพยาบาลซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีหน้าที่กำกับดูแลคุณภาพของผู้สำเร็จ การศึกษาก่อนการออกไปปฏิบัติงานในระบบสุขภาพจึงจัดสอบวัดความรู้เพื่อขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตทุกคนจาก ทุกสถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทยจะต้องสอบผ่านการสอบวัดความรู้ดังกล่าวก่อนไปปฏิบัติงานเป็น พยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกมา ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ในการสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบ วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ของสภาการพยาบาล ผ่านโครงการวิทยานิพนธ์เพื่อให้ นักเรียน พยาบาลสามารถสอบผ่านตั้งแต่การสอบครั้งแรกเพื่อคงไว้ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพและอนาคตที่ดีของบัณฑิตพยาบาล

คำสำคัญ : ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก, โครงการวิทยานิพนธ์,
การสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง

Abstract

Graduated Nurses should have qualified nursing competencies to provide standard nursing practice to clients. Thailand Nursing and Midwifery Council is the organization responsible for quality control of graduated nurses before working in the health care system by developing the nursing

licensing examination. Every year all graduated nurses from Thai nursing colleges or universities must pass this national licensing examination in order to be issued Thai nursing and midwifery licenses for working as registered nurses in Thailand. The Royal Thai Army Nursing College applies positive psychological capital to improve the 4th year nursing students' capacity to pass the nursing licensing examination at the first time by Yokpanya program. Nursing students should pass the 1st exam successfully to maintain professional standards and a good future for nursing graduates.

Keywords: positive psychological capital, Yokpanya program, nursing licensing examination

บทนำ

วิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์เป็นวิชาชีพที่ให้การดูแลและการช่วยเหลือบุคคล กลุ่มบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล รวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบสูง มีความรู้ความเชี่ยวชาญและชำนาญในการปฏิบัติการพยาบาลภายในขอบเขตของการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ (Ankanawin, Untaja, Yuroong, & Bohplian, 2020) ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานการประกอบวิชาชีพการพยาบาล สภาการพยาบาลจึงได้มีการควบคุมคุณภาพของการผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตด้วยกำหนดให้บัณฑิตพยาบาลทุกคนเมื่อสำเร็จการศึกษาต้องสอบขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามประกาศของสภาการพยาบาล ซึ่งจัดสอบปีละ 3 ครั้ง รายวิชาที่ต้องสอบมีทั้งหมด 8 รายวิชา ได้แก่ การพยาบาลมารดาและทารก การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น การพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้สูงอายุ การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ การพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาโรคเบื้องต้น กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และการผดุงครรภ์ ซึ่งเกณฑ์การสอบผ่าน คือ ต้องสอบผ่านด้วยคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ในทุกรายวิชา

ผลการสอบขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่งของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกที่ผ่านมานักเรียนพยาบาลสามารถสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผ่าน ทั้ง 8 รายวิชา ในครั้งแรกมากกว่าร้อยละ 80 ของนักเรียนพยาบาลในแต่ละรุ่น กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกในการสอบขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่งของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ส่วนใหญ่เป็นการบรรยายเพื่อทบทวนความรู้และให้ศึกษาทบทวนความรู้ด้วยตนเอง ยังขาดในส่วนของ การสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตที่เกิดขึ้น ในระหว่างการเตรียมตัวสอบหรือหลังทราบผลการสอบ ดังนั้น เพื่อให้ นักเรียนพยาบาลสามารถผ่านช่วงเวลาแห่งความเครียดและวิตกกังวลในการสอบขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกจึงได้นำแนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกซึ่งเป็นจิตวิทยาตะวันตกสมัยใหม่ที่ยึดเอาจุดแข็งของมนุษย์เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตนเอง มาใช้ในการเพิ่มศักยภาพให้กับนักเรียนพยาบาล ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นมา โดยการถอดบทเรียนการนำแนวคิดทุนจิตวิทยาเชิงบวกมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพนักเรียนพยาบาลเพื่อ การสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่งนั้น

ได้ประเด็นในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตพยาบาล ผู้แต่งบทความวิชาการเรื่องนี้ จึงได้นำข้อค้นพบที่ได้จากการนำแนวคิดทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวกไปประยุกต์ใช้จริง มาเผยแพร่ให้อาจารย์พยาบาลและผู้สนใจนำไปศึกษาและประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ผู้เรียนต่อไปในอนาคต

ทุนจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Psychological Capital: PsyCap)

ทุนจิตวิทยาเชิงบวก เป็นความคิดในเชิงบวก (PsyCap is positive) ที่มีความเกี่ยวข้องและมีรากฐานมาจากแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (positive psychology) ที่เน้นความผิปกติทางจิตเป็นหลัก และพยายามแก้ไขปัญหาหรือหาจุดด้อยของบุคคล โดยที่ไม่ได้เริ่มต้นจากศักยภาพเดิมที่บุคคลมีอยู่เดิมซึ่ง มาร์ติน เซลิเกแมน (Seligman, 1998) นักจิตวิทยาผู้เปรียบเสมือนบิดาของศาสตร์ทางด้านนี้ ได้เสนอมุมมองใหม่ที่ต่อยอดองค์ความรู้ของกลุ่ม Humanistic psychology ของ Maslow และ Rogers รวมทั้งให้ความหมายของจิตวิทยาเชิงบวกว่า เป็นการศึกษาและสำรวจจุดแข็งของมนุษย์ทางด้านวิทยาศาสตร์ (positive psychology is the scientific and practical explorations of human strengths) และใช้คำว่า “ทุน” ที่เป็นคำเดียวกับที่ใช้ในวงการการศึกษาและเศรษฐศาสตร์ หมายถึง สิ่งสำคัญหรือทรัพย์สินที่มีอยู่ และด้วยแต่เดิมศาสตร์ทางด้านจิตวิทยามักมุ่งศึกษาสภาวะทางลบ เช่น โรคซึมเศร้า การบำบัดรักษาผู้ป่วยโรคจิต การสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมองค์กร และการบริหารจัดการกับศักยภาพของมนุษย์ ดังนั้น ทุนจิตวิทยาเชิงบวกที่เป็นแนวคิดใหม่นี้ จึงหมายถึง สภาวะจิตใจเชิงบวกของบุคคลในการทำงาน ซึ่งต้องอาศัยความเชื่อที่ว่า มนุษย์มีจุดแข็งที่ดี ๆ หรือจุดบวก (+) บางอย่างในตนเอง ถ้าสามารถค้นหาและพัฒนาจุดแข็งเหล่านี้ให้เติบโตและแตกแขนงได้มากขึ้น จะทำให้มนุษย์มีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจเพิ่มขึ้น (Chaleoykitti,

Suruksa, Khedpituk, & Thongkhumpunjong, 2012; Chaleoykitti, Srithumsuk, Jaipong, Pattayakorn, & Podimuang, 2020) ตามหลักแล้วทุนจิตวิทยาเชิงบวกมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นสิ่งที่เกิดจากการปลุกฝัง ชัดเกล้าถ่ายทอดทางสังคมมาอย่างเจาะจง เป็นผลจากการทำงานร่วมกัน จนก่อเกิดองค์ความรู้ ทักษะและความสามารถภายในบุคคล ซึ่งให้คุณค่ามากกว่าทุนมนุษย์

2. ช่วยสร้างโอกาสใหม่ ๆ ในการทำงาน ไม่ใช่การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม เครือข่าย บุคคล หรือองค์กรเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง เนื่องจากคนที่มีทุนจิตวิทยาเชิงบวกจะมีความสามารถในการจัดการกับเจตคติภายในตัวบุคคลได้ทันที ทุนจิตวิทยาเชิงบวกจึงมีคุณค่ามากกว่าทุนทางสังคม

3. ทำให้เป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดีและมีความคิดเชิงบวกที่สามารถเรียนรู้ได้ เพราะมีพื้นฐานมาจากแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก (positive psychology)

4. มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (PsyCap is unique) คือ สามารถทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองและนำไปสู่การมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว หรือช่วยในการสร้างกรอบแนวคิด ทฤษฎีขึ้นมาใหม่ อย่างไรก็ตาม กรอบโครงสร้างนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความสัมพันธ์ของระยะเวลากับเอกลักษณ์ของสิ่งนั้น

5. ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีหลายทฤษฎี เช่น Social Cognitive Theory ของ Bandura หรือ Hope Theory ของ Synder เป็นต้น หรือบางครั้งมีพื้นฐานมาจากการวิจัยได้เช่นกัน

6. เป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ (PsyCap is measurable) เพราะเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีคุณลักษณะทางจิตมิติที่สามารถวัดและประเมินความตรงความเที่ยงได้

7. เป็นสภาพของบุคคลที่สามารถพัฒนาขึ้นได้ และบุคคลสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงเหมาะสำหรับนำมาใช้ในการพัฒนาบุคคล หรือพัฒนาร่วมกับตัวแปรการรับรู้อื่น ๆ

เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง (self-efficacy) และความหวัง (hope) เป็นต้น นอกจากนี้ ทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวกยังช่วยในการค้นหาศักยภาพภายในของบุคคล ซึ่งส่งผลกระทบต่อหรือก่อให้เกิดผลลัพธ์ทางบวกต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติงานของบุคลากรในสายอาชีพต่าง ๆ

8. มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติงาน เช่น การศึกษาของลูธานส์ (Luthans, 2002) ที่ศึกษาพฤติกรรมองค์กร (organizational behavior: OB) พบว่าทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติงานในองค์กรแบบ 4 ด้านหรือที่เรียกว่า “SHOR” ดังภาพ 1

ภาพ 1 ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก (positive psychological capital) ตามแนวคิดของลูธานส์ (Luthans et al., 2007)

องค์ประกอบที่ 1 การรับรู้ความสามารถของตนเอง (S: Self efficacy) เป็นการสร้างพลังหรือความเชื่อมั่นให้กับบุคคลให้มีการรับรู้ว่าคุณมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถว่า “ I can ” เพื่อให้ได้มาซึ่งการประสบผลสำเร็จจากการทำงานที่ท้าทาย โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองจะเป็นบุคคลปรารถนาที่กระทำพฤติกรรมนั้น ด้วยความพึงพอใจอย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าผลที่คาดหวังจะไม่ใช่ไปตามที่ต้องการ บุคคลจึงมีความเพียรพยายาม และยืนยันที่กระทำพฤติกรรมนั้นต่อไป แต่หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ บุคคลมีแนวโน้มที่จะไม่กระทำพฤติกรรมนั้น และไม่สนใจที่กระทำพฤติกรรมนั้นอีกต่อไป (Hongtiyanon, Tipawong, Yodkolkij, & Chaleoykitti, 2019)

องค์ประกอบที่ 2 ความหวัง (H: Hope) เป็นการที่บุคคลรับรู้และมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายที่ตั้งใจไว้ โดยมีการกำหนดแนวทางสู่เป้าหมายในการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีทางเลือกหรือหนทางที่ทำให้ไปสู่เป้าหมายได้อย่างประสบความสำเร็จ ซึ่งจากการวิจัยที่ผ่านมาสันนิษฐานว่าความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเป้าหมายในงาน การรับรู้ การควบคุมตนเอง และการตระหนักในคุณค่าของตนเอง นอกจากนี้ บุคคลที่มีความหวังจะมีแรงจูงใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพตลอดจนช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี มีความผาสุก บนพื้นฐานความสุขจากการพัฒนาตัวเอง เป็นคนดี มีมุมมองต่อชีวิตและโลกในเชิงบวก ความหวังเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานและความสำเร็จขององค์กรต่าง ๆ

องค์ประกอบที่ 3 การมองโลกในแง่ดี (Optimism) เป็นการที่บุคคลคิดในทางบวกหรือมองมุมบวกเพื่อให้สามารถอธิบายเหตุการณ์และยอมรับว่าความผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการทำงาน อาจมาจากสภาพแวดล้อมมากกว่าเกิดจากตัวบุคคลเพียงอย่างเดียว จึงทำให้บุคคลมองเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน เป็นคนที่มีสุขภาพจิตดีและมีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถมองตนเอง มองโลกภายนอก และมองอนาคตว่าเต็มไปด้วยความหวัง ดังนั้น บุคคลที่มีการมองโลกในแง่ดีจึงมักจะเป็นคนที่สร้างความหวังและโอกาสให้กับตนเองได้ง่าย จึงจัดการปัญหาได้มากกว่า นอกจากนั้น การมองโลกในแง่ดียังทำให้เกิดกำลังใจ ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้น จึงเกิดปัญญาค้นหาทางออกได้ดีกว่าคนอื่น

องค์ประกอบที่ 4 ความยืดหยุ่น (Resiliency) เป็นสิ่งที่บุคคลแสดงออกในเชิงของการปรับตัวเมื่อมีเหตุการณ์ภาวะวิกฤต ปัญหา หรือภาวะกดดัน ซึ่งจะช่วยให้ตนเองเกิดการปรับปรุงพัฒนาตนเอง ผู้ที่มีความยืดหยุ่นจะเป็นคนที่สามารถเผชิญสถานการณ์รุนแรงได้อย่างมีสติ จิตสมานที่มั่นคง รับความจริงของชีวิตที่เกิดขึ้นได้ ทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี ตลอดจนเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ปัญหาและลุกขึ้นมาสู้ใหม่ได้อย่างรวดเร็ว จึงเป็นคนที่มีความสุขและมีพลังในการทำงานอยู่เสมอ เพราะรู้จักวิธีฟื้นฟูสภาพจิตใจและเพิ่มกำลังใจให้กับตนเองในภาวะวิกฤต จึงสามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การประยุกต์ใช้ ทักษะทางจิตวิทยาเชิงบวกของลูธานส์และคณะในการพัฒนาศักยภาพนักเรียนพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพ ประยุกต์ใช้แนวคิดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของลูธานส์และคณะ (Luthans, Youssef, & Avolio, 2007) ในโครงการ “หยกปัญญา” ด้วยเชื่อในการพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 4 ที่จะเข้าพยาบาลวิชาชีพในอนาคต ให้มีความพร้อมในการสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง และเป็นการเสริมสร้างนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ให้มีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกและมีสภาวะจิตใจที่พร้อมรับมือกับสถานการณ์วิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

การเสริมสร้างทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก จะช่วยให้นักเรียนพยาบาลมีความมั่นใจในศักยภาพของตนเอง มีความสุขในการเรียน และก่อให้เกิดบรรยากาศการทบทวนความรู้ที่ดี ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ที่นำไปสู่การเกิดความยึดมั่นผูกพันต่อสถาบันมากยิ่งขึ้น มีรายละเอียดการประยุกต์ใช้ ขั้นตอนการดำเนินการ และผลการดำเนินโครงการหยกปัญญาที่นำแนวคิดทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของลูธานส์และคณะ (Luthans, Youssef, & Avolio, 2007) มาใช้มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีการสร้างพลังหรือความเชื่อมั่นให้กับนักเรียนพยาบาลให้มีการรับรู้ในศักยภาพของตนเอง มีความมั่นใจในความรู้ความสามารถเช่นเดียวกับคำว่า “ I can ” โดยการให้กำลังใจเป็นระยะ และมีกรอบเนื้อหาในการอ่านหนังสือทบทวนตามแผนการสอบ (test blue print) ของสภาการพยาบาลในทุกรายวิชา และจัดช่วงเวลาให้นักเรียนพยาบาลได้ทบทวนเนื้อหาสาระสำคัญให้เพื่อนทั้งชั้น โดยมีอาจารย์ช่วยทบทวนให้ และมีการจัดการสอบเสมือนจริงให้ 3 ครั้ง ซึ่งทำให้นักเรียนพยาบาลรับรู้ในความสามารถและศักยภาพของตนเอง รวมทั้งมีความพร้อมก่อนการสอบในสนามสอบจริง จึงตั้งใจทบทวนเนื้อหาทุกครั้งตามตารางที่จัดไว้ให้

2. ความหวัง (hope) วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกจัดกิจกรรมให้นักเรียนพยาบาลได้รับรู้ถึงความรู้สึก ความมุ่งมั่น ความปรารถนาที่จะไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ และมีความตั้งใจในการสอบ โดยกำหนดแนวทางไปสู่เป้าหมายในการสอบที่ให้

อาจารย์และนักเรียนพยาบาลตั้งความหวังตั้งเป้าหมายร่วมกันว่าจะต้องสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ผ่านให้ได้ (I can) นอกจากนี้ยังมีการเสริมกำลังใจจากคณาจารย์และรุ่นน้องทั้งทางตรงและทางอ้อมเสียมีเดียวว่านักเรียนพยาบาลสามารถสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ผ่านได้ (You can) และมีรุ่นน้องชื่อขนมมาเป็นกำลังใจให้รุ่นพี่นักศึกษาพยาบาลรับประทานระหว่างที่ทบทวนอ่านหนังสือที่หอพัก เป็นต้น

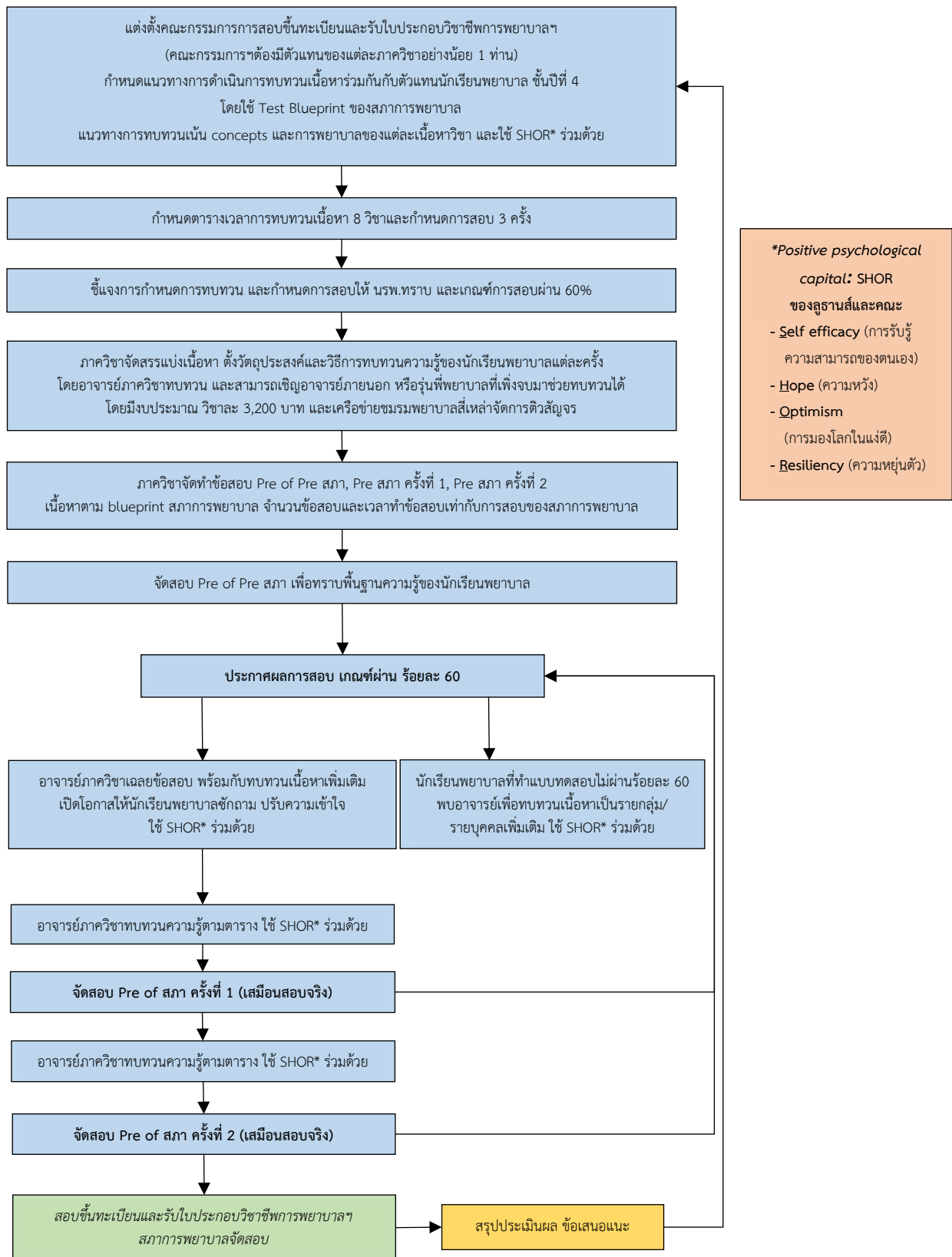
3. การมองโลกในแง่ดี (optimism) วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีการส่งเสริมให้นักเรียนพยาบาลเกิดความคิดทางบวกหรือมุมมองทางบวกในการอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ ยอมรับว่าความผิดพลาดต่าง ๆ มองเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน รวมทั้งมีการจัดการทบทวนความรู้ให้ทบทวนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

4. ความยืดหยุ่น (resiliency) วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนพยาบาลได้แสดงออกเมื่อมีเหตุการณ์หรือปัญหาที่เป็นภาวะกดดัน เพื่อให้นักเรียนพยาบาลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ควบคุมอารมณ์ความรู้สึกจัดการสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีความพร้อมในการรับสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการจัดให้อาจารย์เข้าพบและพูดคุยกับนักเรียนพยาบาลทั้งก่อนการสอบทบทวนความรู้และทบทวนหลังการสอบทบทวนความรู้ จนกระทั่งประกาศผลการสอบ ซึ่งแม้นักเรียนพยาบาลบางคนมีผลการสอบหรือสอบซ่อมไม่ผ่าน อาจารย์

จะเข้าไปพบให้กำลังใจให้นักเรียนพยาบาลพร้อมที่จะสู้ใหม่อีกครั้ง และอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้นไม่ทำให้ตนเองเครียด จนเกิดการพัฒนาตนเองมากขึ้นในการสอบครั้งต่อไป และเมื่อถึงเวลาสอบขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ของสภาการพยาบาลจริง ถ้าสอบไม่ผ่านนักเรียนพยาบาลก็จะไม่หมดกำลังใจ เพราะวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกได้ฝึกความหยุ่นตัวทางความคิดไว้แล้ว ทำให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพื่อไปสอบแก้ตัวได้ และทำให้ดีที่สุด เพื่อให้สามารถสอบได้ในครั้งต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินโครงการหยกปัญญา
เริ่มต้นจากการที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและต้องการพัฒนาให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบวิชาชีพพยาบาลได้อย่างภาคภูมิใจและเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพการพยาบาล โดยการรวบรวมความคิดเห็นประสบการณ์ของคณาจารย์และนักเรียนพยาบาลร่วมกับผลการวิจัยของ ศรีัญญา คงอยู่ และคณะ เรื่องปัจจัยทำนายผลการสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ของบัณฑิตพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก (Kongyoo, 2017) รวมทั้งประยุกต์แนวคิดทฤษฎีจิตวิทยาเชิงบวกของลูธานส์และคณะ (Luthans, Youssef, & Avolio, 2007) มาจัดทำเป็นขั้นตอนการดำเนินงาน และพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดี มีรายละเอียดขั้นตอนตามภาพ 2

แนวปฏิบัติที่ดีโครงการหยกปัญญาของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ภาพ 2 ขั้นตอนการดำเนินงานในโครงการหยกปัญญา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ผลของโครงการหยกปัญญา พบว่า นักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 4 สามารถสอบความรู้ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ประจำปีการศึกษา 2562 ได้เพิ่มมากขึ้นจากปีก่อน ๆ โดยมีผู้สอบผ่านการสอบ 8 วิชาในครั้งแรก จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 96.39 ซึ่งสูงขึ้นจากปีการศึกษา 2561 ที่มีผู้สอบผ่าน 8 วิชาในครั้งแรก ร้อยละ 84.71 และเมื่อเปรียบเทียบผลการสอบในช่วง 3 ปีย้อนหลัง พบว่า นักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 4 รุ่นที่ 53 ที่เข้าโครงการหยกปัญญาสามารถสอบผ่าน 8 วิชาในครั้งแรกได้

มากที่สุด โดยมากกว่าผลการสอบของนักเรียนพยาบาล รุ่นที่ 52 และ 51 ตามลำดับ (ตาราง 1) และสำหรับผู้ที่สอบไม่ผ่าน 8 วิชาในครั้งแรกนั้นก็ยังสามารถพัฒนาตนเองจนสามารถสอบผ่านวิชาที่เหลือจนผ่านครบ 8 วิชา ในการสอบครั้งที่ 2 ทั้งนี้ เพราะนักเรียนพยาบาลมีความตั้งใจในการทบทวนความรู้ มีระเบียบวินัยในตนเองไม่ทำให้ตนเองเกิดความเครียด หรือความกดดัน จนกระทบต่อความสามารถในการทบทวนความรู้ จึงทำให้สามารถทบทวนความรู้ได้อย่างมีความสุข มีความสัมพันธ์กับอาจารย์ดี และมีความผูกพันกับสถาบัน คือ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมากขึ้น

ตาราง 1 ผลการสอบขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง สภาการพยาบาล ของนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก ปีการศึกษา 2560 - 2562

รุ่นที่/ ปีการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	ผลการสอบครั้งแรก				ผลการสอบครั้งที่ 2
	สอบผ่าน		สอบไม่ผ่าน		สอบผ่าน
	n	%	n	%	%
นรพ.รุ่นที่ 51 ปีการศึกษา 2560	67	82.72	14	17.28	100
นรพ.รุ่นที่ 52 ปีการศึกษา 2561	72	84.71	13	15.29	100
นรพ.รุ่นที่ 53 ปีการศึกษา 2562	80	96.39	3	3.61	100

นรพ. คือ นักเรียนพยาบาล

สรุป

การที่วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกนำ ทฤษฎีทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกของลูธานส์และคณะ มาประยุกต์ใช้ในโครงการหยกปัญญาเพื่อเสริมแรงทางบวกให้กับนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 4 นั้น ทำให้เกิดผลดีทั้งกับวิทยาลัยพยาบาล และตัวนักเรียนพยาบาลเอง โดยทำให้นักเรียนพยาบาลสามารถสอบผ่านการสอบขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ในการสอบครั้งแรก ได้มากกว่าร้อยละ 95 ซึ่งถือว่าบรรลุตัวชี้วัดด้านยุทธศาสตร์ของวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และทำให้นักเรียนพยาบาลมีความสุข ไม่เกิดความกดดัน ไม่เกิดความเครียดจนส่งผลเสียต่อคุณภาพชีวิตและการสอบ วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกจึงได้นำ

แนวปฏิบัติในโครงการหยกปัญญาไปเผยแพร่ให้กับสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่น ๆ เพื่อยกระดับแนวปฏิบัติดังกล่าว สู่การเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการทบทวนความรู้ในแก่นักเรียนพยาบาลและสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่น ๆ ทั่วประเทศ ในการเตรียมความพร้อมเพื่อสอบขึ้นทะเบียนขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

Ankanawin, U., Untaja, P., Yuroong, A., & Bohplian, S. (2020). Perception of royal Thai army nursing students towards elderly care before studying gerontological nursing. *Journal of The Royal Thai Army Nurses*, 21(2). 140-149.

- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: W.H. Freeman and Company.
- Chaleoykitti, S., Poonruksa, S., Prasertsong, C., Pungbangkadee, R., Chaiyasung, P., Taweewanich, S., & Satsin, T. (2021). The effect of the positive psychological capital program on smoking cessation of the conscripts. *Journal of the Police Nurses, 13*(1), 190-198.
- Chaleoykitti, S., Srithumsuk, W., Jaipong, S., Pattayakorn, P., & Podimuang, K. (2020). Association between clinical characteristics and quality of life in older people with stroke at hospital discharge. *Advances in Aging Research, 9*, 67-76.
- Chaleoykitti, S., & Suruksa, N. (2010). Positive psychological capital and human development. *Journal of Psychology, 16*, 106-117.
- Chaleoykitti, S., Suruksa N., Khedpituk, P., & Thongkhumpunjong, S. (2012). The development of positive psychological capital of professional nurses through integrative group counseling. *Journal of Psychology, 18*, 9-27.
- Hongtiyanon, T., Tipawong, A., Yodkolkij, L., & Chaleoykitti, S. (2019). The effectiveness of perceived self-efficacy program for assisting adolescences towards behavioral of avoiding narcotics. *Royal Thai Army Medical Journal, 72*(1). 33-40.
- Kongyoo, S. (2017). Predictor of the result of the license examination of graduated nurses, Royal Thai Army Nurse College. *Journal of The Royal Thai Army Nurses, 18*(2), 228-237.
- Krumm, C., Krumm, M., Delasc, Y., Lafrenière, M-A., Fenouillete, F., & Lopez, S. J. (2014). The structure of the state hope scale. *The Journal of Positive Psychology, 1*-10. <http://www.doi.org/10.1080/17439760.2014.936964>
- Luthans, F. (2002). The need for and meaning of positive organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior, 6*, 695-706.
- Luthans, F., Youssef, C. M., & Avolio, B. J. (2007). *Psychological capital*. New York, NY: Oxford University Press.
- Seligman, M. E. P. (1998). *Learned optimism*. New York, NY: Pocket Books.
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry, 13*, 249-275. http://www.doi.org/10.1207/S15327965PLI1304_01